

Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

Навчально-науковий інститут педагогіки і психології

Кафедра соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Навчально-наукового
інституту педагогіки і психології

Світлана КОНДРАТЮК

28 серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ КОНСУЛЬТУВАННЯ

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань 23 Соціальна робота
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 232 «Соціальне забезпечення»
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма бакалавр
(назва)

Мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією ННПП

28 серпня 2024 р.

Голова _____

Юлія БОНДАРЕНКО, доктор
педагогічних наук, професор

СУМИ 2024

Розробник:

ІУНОВА Ірина Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри соціальної роботи і менеджменту соціокультурної діяльності

Протокол № 1 від 28 серпня 2024 року.

Завідувач кафедри
канд. пед. наук, доцент

Анжела ПОЛЯНИЧКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Освітній ступінь: бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
4-й		-й	
Семестр			
Загальна кількість годин – 120		7-й	-й
		Лекції	
		24 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		72 год.	год.
		Консультації:	
	год.	год.	
	Вид контролю: залік		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Ознайомити з основами соціально-психологічного консультування, формувати цілісне бачення психологічного консультування не тільки як процесу практичної допомоги людині в конкретній ситуації, але й як діяльності, що трансформує світогляд, піднімає на новий рівень особистісного розвитку, поліпшує психологічний клімат в суспільстві.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Майбутні бакалаври з соціального забезпечення зможуть розвинути професійні надбання, напрацьовані в результаті виконання робочої програми навчальної дисципліни «Соціально-психологічне консультування» завдяки вивченню наступного блоку дисциплін професійно-орієнтованої підготовки: «Психолого-педагогічні основи соціальної роботи і соціальної допомоги», «Досвід міжнародної соціальної роботи і соціального забезпечення», «Психологія соціальної роботи і соціальної допомоги».

3. Результати навчання за дисципліною

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі професійної діяльності соціального забезпечення або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності(ЗК)	ЗК 3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, а саме у процесі консультативної роботи з клієнтами ЗК 5. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, а саме у процесі консультативної роботи з клієнтами ЗК 13. Здатність до міжособистісної взаємодії у процесі консультативної роботи з клієнтами
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК 2. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення. СК 3. Здатність консультувати з питань соціального забезпечення різним групам населення, що опинилися у складних життєвих обставинах СК 13. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів у професійній діяльності.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
А	студент/-ка демонструє повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; виявляє креативність у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
Б	студент/-ка демонструє достатні знання матеріалу в заданому обсязі, з певною систематичністю виконує практичні завдання, передбачені навчальною програмою; виявляє переважно конструктивний і репродуктивний характер використання набутих знань та умінь.
С	студент/-ка виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, успішно виконує практичні завдання, засвоїв/-ла основну та додаткову літературу, виявляє здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента/-ки наявні незначні помилки.
Д	студент/-ка виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент/-ка спроможний/-на усунути їх із допомогою викладача/-ки.
Е	виставляється студентів/-ці, відповідь якого/-ї під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.
F	студент/-ка не спроможний/-на до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни. студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни
FX	студент/-ка не опанував/-ла матеріал навчальної дисципліни на достатньому рівні, але рівень залишкових знань та умінь дозволяє повторне складання підсумкового контролю за результатами самостійної підготовки.

Розподіл балів, які отримують студенти

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ								ВСЬОГО
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	
12	13	12	13	12	13	12	13	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	
60 - 63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі **методи контролю**:

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда;

- методи письмового контролю: тестові завдання, розв'язання задач і вирішення проблемних ситуацій репродуктивного, конструктивного і творчого рівнів;

- методи практичного контролю: виконання самостійних завдань;

- методи самоконтролю: самоаналіз, самооцінка.

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 1. Консультування як вид психологічної допомоги. Специфіка поняття психоконсультування. Мета та завдання психологічного консультування. Принципи психологічного консультування. Позиція консультанта стосовно клієнта. Проблематика психоконсультативної допомоги. Види психологічного консультування. Схема та стадії процесу психоконсультативної бесіди. Моделі консультативної допомоги. Професійна позиція консультанта.

Тема 2. Техніки психологічного консультування. Поняття техніки психологічного консультування. Зустріч клієнта в психологічній консультації. Зняття психологічної напруги в клієнта й активізація його розповіді на стадії сповіді. Техніка, яка використовується при інтерпретації сповіді клієнта. Дії консультанта при наданні клієнтові порад і рекомендацій. Техніка завершального етапу консультування і практика спілкування з клієнтом після закінчення консультації. Принципи надання психологічної допомоги

Тема 3. Труднощі та типові помилки психологічного консультування. Труднощі психологічного консультування. Синдром професійного вигорання. Залежність як одна з проблем консультування. Контроль у консультативному процесі. Помилки, які часто з'являються в процесі консультування та способи їх запобігання. Загальні правила ведення психологічного консультування задля зведення до мінімуму помилок, які з'являються в процесі консультування. Етичні принципи і правила роботи психолога-консультанта.

Тема 4. Тестування в практиці психологічного консультування. Причини за яких рекомендують застосовувати психологічні тести. Вимоги до психологічного тестування, яке застосовується в психологічному

консультуванні. Тести когнітивних процесів сприйняття, уваги, уяви, мовлення і загальних інтелектуальних здібностей. Тести пам'яті. Тести комунікативних здібностей. Тести спеціальних здібностей. Тести темпераменту і характеру.

РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ

Тема 5. Консультативні взаємини та консультативний контакт: особливості, поняття, умови. Підготовчий етап консультативної взаємодії. Визначення консультативного контакту. Психотерапевтичний клімат консультативного процесу. (Фізичні компоненти терапевтичного клімату. Структурування консультативного простору. Структурування часу консультування. Емоційні компоненти терапевтичного клімату). Вербальне спілкування. Механізми психологічного впливу в консультативній роботі.

Тема 6. Специфіка телефонного консультування. Особливості процесу телефонної розмови. Етапи та техніки телефонного консультування. «Телефон довіри» . Прийоми та методи психологічного консультування на «Телефоні довіри»

Тема 7. Консультативна робота із сім'єю. Порухнення функціонування сім'ї. Психограма подружніх взаємин. Особливості консультування під час роботи з подружньою парою. Організація консультативної взаємодії з подружжям. Індивідуальне консультування партнерів. Психологічна допомога дітям розлучених батьків. Психологічна допомога подружжю при сексуальних проблемах. Консультування сім'ї, де є проблема узалежнення від алкоголю.

Тема 8 Формування консультативних навичок. Практичні рекомендації щодо ведення консультативного процесу. Тренінг консультативних навичок. Психологічні задачі.

6.2. Структура навчальної дисципліни

	Кількість годин										
	Денна форма						Заочна форма				
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі			
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ											
Тема 1. Консультування як вид психологічної допомоги	14	4	4			6					
Тема 2. Техніки психологічного консультування	14	4	4			6					
Тема 3. Труднощі та типові помилки психологічного консультування	16	2	2			12					
Тема 4. Тестування в практиці психологічного консультування	16	2	2			12					
РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНСУЛЬТУВАННЯ											
Тема 5. Консультативні взаємини та консультативний контакт: особливості, поняття, умови	14	4	4			6					
Тема 6. Специфіка телефонного консультування	16	2	2			12					
Тема 7. Консультативна робота із сім'єю	14	4	4			6					
Тема 8. Формування консультативних навичок	16	2	2			12					
УСЬОГО ГОДИН	120	24	24			72					

5. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Консультування як вид психологічної допомоги	4	
2.	Тема 2. Техніки психологічного консультування	4	
3.	Тема 3. Труднощі та типові помилки психологічного консультування	2	
4.	Тема 4. Тестування в практиці психологічного консультування	2	
5.	Тема 5. Консультативні взаємини та консультативний контакт: особливості, поняття, умови	4	
6.	Тема 6. Специфіка телефонного консультування	2	
7.	Тема 7. Консультативна робота із сім'єю	4	
8.	Тема 8. Формування консультативних навичок	2	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Консультування як вид психологічної допомоги	4	
2.	Тема 2. Техніки психологічного консультування	4	
3.	Тема 3. Труднощі та типові помилки психологічного консультування	2	
4.	Тема 4. Тестування в практиці психологічного консультування	2	
5.	Тема 5. Консультативні взаємини та консультативний контакт: особливості, поняття, умови	4	
6.	Тема 6. Специфіка телефонного консультування	2	
7.	Тема 7. Консультативна робота із сім'єю	4	
8.	Тема 8. Формування консультативних навичок	2	

12. Рекомендована література

Базова

1. Булах І. С., Кузьменко В. У., Помиткін Е. О. Консультативна психологія: підручник. Вінниця: Нілан, 2014. 484 с.
2. Буленко Т. В., Мушкевич М. І., Федоренко Р. П. Діагностика особистості в практичній діяльності психолога. Луцьк: [б. в.], 1996. 312 с.
3. Васьківська С. В. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ: Четверта хвиля, 2004. 256 с.
4. Васьківська С. В. Технологія консультування. Київ: Главник, 2005. 96 с.
5. Карамушка Л. Основи психолого-управлінського консультування: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ: МАУП, 2002. 136 с.
6. Кісарчук З. Г., Єрмусевич О. І. Психологічна допомога сім'ї: навч. посіб.: у 3 кн. Київ: Главник, 2006. Кн. 1. 128 с.
7. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики. Київ: Карт-бланш, 2005. 406 с.
8. Магдисюк Л. І., Федоренко Р. П. Практикум психологічного консультування в юридичній сфері: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 320 с.
9. Мазур О. Дитячі страхи: діагностика та корекція. *Психолог*. 2007. № 39. С. 15–18.
10. Максимова Н. Ю. Сімейне консультування: навч. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2011. 304 с.
11. Мельничук О. Б. Основи психоконсультування та психокорекції. Київ: Каравела, 2015. 390 с.
12. Морозов С. М. Психодіагностика. Тести. Методика та практика застосування. Київ: Главник, 2004. 221 с.
13. Осадько О. Ю. Технології психологічного консультування. Київ: Ред. загальнопеда. газ., 2005. 128 с.
14. Основи психолого-управлінського консультування: навч. посіб. / Л. М. Карамушка та ін. Київ: МАУП, 2002. С. 14–23.
15. Психологічна допомога сім'ї: навч. посіб.: у 3 кн. / за заг. ред. З. Г. Кісарчук. Київ: Главник, 2006. Кн. 2. 160 с.
16. Психологічна допомога учасникам АТО та їх сім'ям: кол. моногр. / за заг. ред. М. Мушкевич. Вид. 2-ге, змін. та доповн. Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 356 с.
17. Психологічна культура особистості: управлінська діяльність: навч. посіб. / за ред. А. Вихруща, Л. Орбан-Лебрик, Й. Шемрух. Тернопіль: Крок, 2011. 276 с.
18. Психологія професійної безпеки: технології конструктивного самозбереження особистості : кол. моногр. / за заг. ред. Ж. Вірної. Луцьк: Вежа-Друк, 2015. 588 с.

- 19.Тюптя, Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика: навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2008. 574 с.
20. Федоренко Р. П., Мушкевич М. І., Дучимінська Т. І., Магди-сюк Л. І. Психологія молодшої сім'ї: монографія. Вид. 2-ге, доповн. та змін. Луцьк: Вежа-Друк, 2020. 392 с.
21. Федоренко Р. П. Практикум з психологічного консультування: навчально-методичний посібник. Луцьк: «Вежа», 2005. 105 с.
22. Федоренко Р. П. Психологія молодшої сім'ї та сімейна криза: монографія. Луцьк: «Вежа», 2007. 195с.
23. Федоренко Р. П. Психологія сім'ї: навч. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 480 с.
24. Федоренко Р. П., Шкарлатюк К. І. Психологічний практикум з консультування: зміст, прийоми, технології. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 200 с.
25. Хомич Г. О., Ткач Р. М. Основи психологічного консультування: навч. посіб. Київ: МАУП, 2000. 152 с.
26. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція: навч. посіб. Київ: Професіонал. 2007. 544 с.
27. Цільмак О. М., Конуп О. Ф. Пізнання психології особистості та майстерності професійної взаємодії: тренінговий комплекс: метод. посіб. Одеса: РВВ ОДУВС, 2008. 88 с.
28. Цільмак О. М., Лефтеров В. О. Психологія сім'ї та шлюбу: таблиці, схеми, коментарі: навч.-наочн. підруч. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020, 266 с.

Допоміжна

13. Інформаційні ресурси

ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Специфіка поняття психоконсультації.
2. Мета та завдання психологічного консультації.
3. Принципи психологічного консультації.
4. Позиція консультанта стосовно клієнта.
5. Проблематика психоконсультативної допомоги.
6. Види психологічного консультації.
7. Схема та стадії процесу психоконсультативної бесіди.
8. Моделі консультативної допомоги.
9. Професійна позиція консультанта.
10. Поняття техніки психологічного консультації.
11. Зустріч клієнта в психологічній консультації.
12. Зняття психологічної напруги в клієнта й активізація його розповіді на стадії сповіді.
13. Техніка, яка використовується при інтерпретації сповіді клієнта.
14. Дії консультанта при наданні клієнтові порад і рекомендацій.
15. Техніка завершального етапу консультації і практика спілкування з клієнтом після закінчення консультації.
16. Принципи надання психологічної допомоги
17. Труднощі психологічного консультації.
18. Синдром професійного вигорання.
19. Залежність як одна з проблем консультації.
20. Контроль у консультативному процесі.
21. Помилки, які часто з'являються в процесі консультації та способи їх запобігання.
22. Загальні правила ведення психологічного консультації задля зведення до мінімуму помилок, які з'являються в процесі консультації.
23. Етичні принципи і правила роботи психолога-консультанта.
24. Причини за яких рекомендують застосовувати психологічні тести.
25. Вимоги до психологічного тестування, яке застосовується в психологічному консультації.
26. Тести когнітивних процесів сприйняття, уваги, уяви, мовлення і загальних інтелектуальних здібностей.
27. Тести пам'яті. Тести комунікативних здібностей.
28. Тести спеціальних здібностей.
29. Тести темпераменту і характеру.
30. Підготовчий етап консультативної взаємодії.
31. Визначення консультативного контакту.
32. Психотерапевтичний клімат консультативного процесу.
33. Фізичні компоненти терапевтичного клімату.
34. Структурування консультативного простору.
35. Структурування часу консультації.
36. Емоційні компоненти терапевтичного клімату.

37. Вербальне спілкування.
38. Механізми психологічного впливу в консультативній роботі.
39. Специфіка телефонного консультування. Особливості процесу телефонної розмови.
40. Етапи та техніки телефонного консультування «Телефон довіри».
41. Прийоми та методи психологічного консультування на «Телефоні довіри».
42. Консультативна робота із сім'єю. Порушення функціонування сім'ї.
43. Психограма подружніх взаємин.
44. Особливості консультування під час роботи з подружньою парою.
45. Організація консультативної взаємодії з подружжям.
46. Індивідуальне консультування партнерів.
47. Психологічна допомога дітям розлучених батьків.
48. Психологічна допомога подружжю при сексуальних проблемах.
49. Консультування сім'ї, де є проблема узалежнення від алкоголю.
50. Практичні рекомендації щодо ведення консультативного процесу.
51. Тренінг консультативних навичок.
52. Психологічні задачі.